

Na návšteve: V Združení pestovateľov obilnín

Zmena musí prísť: Minuloročné žatevné výsledky opäť potvrdili, že otázku, čo s preplnenými skladmi obilia, musíme riešiť systémovo, urgentne a najmä zodpovedne.

Fakt, že na Slovensku máme prebytky obilia, nie je ničím novým. Po štyroch po sebe idúcich veľmi úrodných rokoch (vrátane roka 2016) ho ostalo v krajine vyše 2,5 milióna ton. Zrna, ktoré nevieme spracovať ani v pekárskom priemysle, a ani skŕmiť v živočíšnej výrobe. Na ilustráciu použijeme čísla: dnes sa v rámci živočíšnej výroby zhodnotí už len 450-tisíc ton obilia, hoci ešte začiatkom 90-tych rokov to bolo o 2 milióny ton viac.

V skladoch nám ostáva obilie, ktoré potrebujeme vyviezť z krajiny. Po žatve sa jeho ceny v dôsledku nadprodukcie v celej Európskej únii prepadli až na úroveň intervenčných cien. „Približovali sa k cene okolo 100 eur. A boli aj prípady, kde to bolo pod 100 eur za tonu obilia“, uvádza Vladimíra Debnárová, tajomníčka Združenia pestovateľov obilnín, počas našej návštevy.

„Problém s nadprodukciou je pritom čím ďalej tým väčší. Na Slovensku už dlhodobo prevládajú monokultúrne oševné postupy, prevládajú obilniny, olejiny. Na poliach nám však chýbajú strukoviny, technické plodiny, zelenina. Monokultúrne oševné postupy majú nepriaznivý dopad na kvalitu pôdy, šíria sa choroby, škodcovia“, dodáva tajomníčka združenia.

Čo priniesla analýza

Združenie pestovateľov obilnín porovnávalo rozlohu pestovateľských plôch a hektárové úrody v období rokov 1975 až 2015. Štatistiky za toto 40-ročné obdobie ukázali zaujímavý výsledok. Podľa nich sa pestovateľská výmera nezvýšila, ale znížila. Kým v roku 1975 sa na Slovensku pestovali obilniny na výmere takmer 900 tisíc ha, v roku 2015 na ploche necelých 750 tisíc ha. „To, čo zvyšovalo produkciu obilnín, bola ich hektárová úroda, ktorá sa od roku 1975 zvýšila z priemeru 3,76 t/ha na 5,08 t/ha v roku 2015“, píše sa doslova v Stanovisku k situácii v poľnohospodárskej výrobe na

Slovensku v hospodárskom roku 2016/2017, ktoré združenie poslalo aj ministerke pôdohospodárstva a rozvoja vidieka.

Riešenia

Slovenské poľnohospodárstvo potrebuje ako sol' správne pripravené riešenia, vďaka ktorým by sa karta obrátila a na Slovensku by sa pestovalo toľko obilnín, koľko potrebuje krajina pre svoju potravinovú sebestačnosť. Podľa analýzy združenia ide o cca. 200tisíc hektárov pestovateľských plôch najmä obilnín, na ktorých by sa v budúcnosti mali pestovať iné plodiny.

„Ak by sme chceli zachovať obilniny na týchto výmerách, tak môžeme pestovať vysoko kvalitný jačmeň. Je po ňom dopyt, v rámci štátnych podpôr je možná aj podpora na jeho pestovanie. Šancu dávame aj pšenici tvrdej a aj ona by vedela mať dobrý odbyt. Rastie dopyt aj po pšenici špaldovej. Musíme sa však zamyslieť aj nad inými alternatívami. Mali by sme navýšiť plochy so strukovinami, ale aj alternatívnymi plodinami, ako je konopa siata či amarant. Sú to možnosti, ktoré sa ponúkajú, ale musí tu fungovať aj v spolupráci so spracovateľským priemyslom systém, aby mali pestovatelia pri určitých cenách zaručený aj odbyt“, približuje riešenia V. Debnárová.

Konferencia v Nitre

Združenie pestovateľov obilnín pripravuje na 21. marca konferenciu v Nitre „Perspektívne prístupy v rastlinnej výrobe“. Podujatie chce priniesť odpovede na otázky, či je ideálne venovať sa neustále len pestovaniu monokultúr obilnín a olejní a aké možnosti ponúka súčasný trh v rámci diverzifikácie rastlinnej výroby.